АЖАЛШАДАЙ ДАЙШАЛХЫ ХҮСЭНҮҮДЫЕ ХАРАХА ҮДЭР—МАЙН 1 МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 84 (4720)
ВТОРНИК
майн
1
1945 он

Сэн 20 мүнгэ

Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, агрономууд, МТС ба совхозуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд! Хабарай тарилгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэе! Үндэр ургаса туйлая! Фронт ба орондоо улам ехэ эдеэ хоол ба түүхэй эд үгэе!

(ВКП(б)-гэй ЦК-эй уриалнуудһаа)

Майн Нэгэн болбол гитлеровскэ Германиие гүйсэд бута сохихын түлөө тэмсэжэ байгаа ажалшадай дайшалхы хүсэнүүдые хараха үдэр мүн

Ажалшадай зангшал болоһон һайндэр—Майн нэгэн болбол 1945 ондо манай ороной ба бүхы дэлхэйн сэрэгэй болон политическэ ажабайдалай тон ехэ ушаралнуудтай тудаһан байна.

1945 он болбол гитлеровскэ Германида эсэргүү тэмсэлдэ манай арадта ба Нэгэдэмэл нацануудта гайхамшагта илалтануудые асараа. Улаан Арми амжалтатай добтолгото ябуулгануудые хэһэнэйнгээ ашаар немецүүдэй оборэные нуга хараад, тэдэнэй столицыень хүреэлжэ, городойнь үйлсэнүүдтэ сүмэрэн ороод, Берлин дээрэ илалтын туг мандуулба. Мүн хамта Улаан Армиин частьнууд Германиин центртэ, Тэргау городой оршондо, союзнигуудай сэрэгүүдтэй ниилэжэ хойто Германида байһан немецкэ сэрэгүүдые оронойнь зүүн районуудта байһан немецкэ сэрэгүүдһээ таһалан һалгааба.

Дэлхэйн хоёрдохи дайн эсэстээ ерэжэ, фашистска Германиие Нэгэдэмэл Нацануудай илаха ябадалай ойротоод байһан мүнөө үедэ, энэ илалтые түйлаха хэрэгтэхи Улаан Армиин агууехэ шиидхэхы үүргые хэншье арсажа шадахагүй. Советскэ Союз Нэгэдэмэл Нацануудай хамтын хэрэгтэ тон ехэ хубииень оруулаа, Германиин ба тэрээнэй туһамаршалай гол зэбсэгтэ хүсэнүүдынь Улаан Армида бута сохигдоо, фашизмын сэрэгэй хүсэ шадал советско-германска фронт дээрэ хуха сохигдоо гэжэ булта мэдэрнэ.

Улаан Армиин ба манай союзнигуудай арминуудай дайшалхы ябуулгануудай эсэстэ немецкэ сэрэгүүд Германиин урид эзэмдэһэн гүрэнүүдэй олонхиһоонь намнагдан хаягдаа. Улаан Арми болбол гитлеровскэ сэрэгүүдһээ Болгариин, Румыниин, Венгриин, Финляндиин территориие сүм сэбэрлээ. Польшые, Югославиин, Чехословакиин ба Австриин хамта дээрээ 1 миллион 500 мянган квадратна километр болохо ехэнхи хубииень сүлөөлөө. Хэрбээ хатуу шэрүүн байлдаануудай эсэстэ гитлеровскэ эзэмдэгшэдһээ 1.900 мянган квадратна километр советскэ газар Улаан Армиин сүлөөлһые тоолоо һаа энэ бүхэдэлхэйн түүхэтэ илалтануудай бүхы ехэ удхашанарынь үшөө үлэмжэ эли болоно гүнэ. Улаан Арми болбол 3.400 мянган квадратна километрһээ үлүү территориие гэхэ гү, али Германиин өөрынь территориин 7 дахин ехэ газарые сүлөөлөө. Советскэ Союзһаа гадна сүлөөлэгдэһэн территори дээрэ 80 миллионһоо дээшэ хүн һуудаг байна. Улаан Арми хадаа эрхэ сүлөөтэ дуратай арадуудые богоолшолгоһоо мулталаад, немецко-фашистска һүйдхэлшэдһээ Европын цивилизациие абараа. Хүн түрэлхитэнэй түүхын түмэнэ СССР-эй арадуудай хэһэн агууехэ габьяа энээндэ байна.

Эдэ амжалтанууд соо Ленин ба Сталинай байгуулһан советскэ гүрэнэй эбдэршэгүй хүсэн шадал эли тодоор харагдаа.

Нүхэр Сталин болбол дайсанда хүсэн түгэлдэр сохилто хэхын тулада советскэ арадай ба Улаан Армиин бүхы хүсые нэгэдхэжэ, манай Эхэ оронииие илалтада асараа.

Улаан Арми өөрынгөө арюун һайхан сүлөөлэлтын үүргые гүйсэдхэхэдөө иимэ хүсэ шадал хаанаһаа абана гээшэб?

Улаан Арми болбол советскэ, социалистическэ гүрэнэй арми мүн. Советскэ общество, хадаа советскэ патриотизмаар хүмүүжэһэн, сүлөөтэ, эрдэм бэлигтэй хүнүүдые ургуулаа. Улаан Армиин сэрэгшэ гээшэ социалистическэ Эсэгэ оронойнгоо нэрэ түрын түлөө, советскэ гүрэнэй эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэдэг, ушар мэдэхэ хүн байна. Тон түрүү сэрэгэй үзэл бодолоор зэбсэглэгдэһэн манай арми бэелынгээ ушар ойлгохо, эрэлхэг зоригтой ба үнэн сэхэ байһанай талаар бүхы арминуудһаа дээшэ байна. Олонациональна советскэ арми бусад ямаршье армида орходоо нягта нэгэн хүн шэнги байна. Улаан Армиин хүсэн шадал ба илагдашагүй ябадалай, тэрээнэй агууехэ сүлөөлэлтын үүргын нэгэн булагынь энээндэ байна. Улаан Арми хадаа тон түрүү, сталинска сэрэгэй эрдэмээр, дайсаниие лаб сохихо ба илаха сталинска шадабаряар хүтэлэгдэдэг хадаа хүсэтэй байна.

Бусад арадуудай эрхэ сүлөөе хүндэлжэ хүмүүжэһэн болхолоороо Улаан Арми болбол немецко-фашистска булимтарагшадай дарлалтаһаа мултарха ябадалдань Европын арадуудта туһална, тиигэжэ өөһэдынгөө гүрэнэй ба национальна бэеэ даанхай байдалые һэргээн бодхоохэдонь туһална. Тиимэ дээрэһээ Европын арадууд хадаа бидэнэрые сүлөөлэгшэд гээшэ гэжэ советскэ сэрэгүүдые хүндэлэн угтана. Тиимэ дээрэһээ сүлөөлэгдэһэн арадууд хадаа агууехэ советскэ арадтай союз ба хани барисаагаа али бүхы аргаар бэхэжүүлхые оролдоно, энээндэ өөрынгөө эрхэ сүлөө ба аюулгүй байдалай гарантиие тон зүбөөр үзэнэ.

Гитлеровскэ эзэмдэгшэдһээ Улаан Армиин сүлөөлһэн гүрэнүүдтэ арад зон хадаа шэнэ, демократическа байгуулга тогтооно, шэнэ демократическа правительство байгуулна. Гитлеровскэ дарлалтын бүхы аюулые нюрган дээрээ үзэһэн тэдэ гүрэнүүдэй арадууд урдын реакционно зонхилогшодһоо эрид шууд һалажа, арадуудайнгаа национальна ашаг туһые худалдаһан тэдэ зонхилогшодые хэһээжэ, орон доторoo саашадаа фашистска реакциие байлгахаяа хүсэнэгүй. Эдэ оронуудта бии болоһон шэнэ демократи арад олоноор дэмжэгдэжэ, фашизмда эсэргүү, гитлеризмдэ эсэргүү зорюулагдаанхай. Хэдэн олон оронуудта иимэ хубилалтанууд болоһон ябадал хадаа фашизмда эсэргүү, реакциин хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдээ ажалшадай уласхоорондын хани найрамдалые харуулна.

Гитлеровскэ Германиие бута сохихын түлөө тэмсэлэй ябаса дундуур хүдэлмэришэн ангиин уласхоорондын шэнэ эмхи—профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин үндэһэ һуури табигдажа байна. Эрхэ сүлөөдэ дуратай оронуудай ажалшадай холбоое хүгжүүлхэ ба батадхаха ябадал болбол фашизмые дараха эсэсэй ба бата бэхи илалтые түйлаха хэрэгтэ тон шухала зэбсэг болоно.

Зэбсэгтэ тэмсэл хэжэ дайниие өөрынгөө туһада шиидхэхэ гэһэн гитлеровскэ Германиин һэдэлгэнүүд буруу һурөө. Тиигэбэшье гитлеровскэ сэрэгүүд Улаан Армида галзуу эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ байһан зандаа. Фашистска Германиие бүхэлидэнь бэшэшье һаа, ядахын сагта тэрээнһээ үлэһэн юу хээе «һайн сагай болтэр» үлөөхэ тэһэн гитлеровскэ зонхилогшодой һэдэлгэнүүдые фашистска офицернууд, фашистска чиновнигууд, эсэсовцууд ба гитлеровскэ гуримай бусад эдибхитэй талабаритшад болон туһамаршад дэмжэдэг байха юм. Яажашье һаань саг шүүжэ абахые оролдожо гитлеровецүүд политическэ ба дипломатическа шэнэ һубэгшэлгэнүүдэй туһаламжатайгаар ябуулгаа хэхые һэдэнэ. Худал хобшо пропаганда ба ябуулгануудаараа тэдэнэр союзна гүрэнүүдые—СССР, Великобритани ба США гурбые бэе бэетэйнь зүрилдүүлхые һэдэнэ, тэдэнэй хоорондо хэрүүл гаргахые оролдоно. Нэгэ фронтоёо хооһон болгоод немецүүд нэгэ союзнигай урдаһаа дайлалдахые хүсөөгүй ба нүгөөдынь урдаһаа бүхы хүсэеэ татажа асараа хадаа энэнь союзнигуудай хоорондо хэрүүл гарахаабза гэжэ бодоһон дээрэһээнь болоо. Немецүүд болбол эрхэ сүлөөдэ дуратай нацануудта эсэргүүгээр хэйшэдоо хэрэглэхын тулада германска ажаүйлэдбэриие ба армиин амиды хүсые нэгэ аргаар аршалжа болохо бэзэ гэжэ мүн лэ найдадаг байха юм. Гэбэшье эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай союзые түйбүүлжэ фашистнуудай шадаагүй байшаһаниинь дуршэл дээрэһээ харагдана, ушарынь хадаа союзнигуудай хоорондохи харилсаанууд саг зуурын холбоон дээрэ бэшэ, харин үни удаан сагай бата бэхи ажа амидаралай ашаг туһа дээрэ байгуулагдаһан байна. Нэгэдэмэл нацануудай дайшалхы хани нүхэсэл эбдэршэгүй. Энэнь дайнай ябаса соо шэрүүн хатуу шалгалтые дабажа гараа.

Крымдэхи түүхэтэ конференци фашизмые сэрэгэй ба морально-политическэ талаар гүйсэд бута сохихо ябадалые түйлаха гэһэн эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай нэгэн һанал зоригые харуулһан ябадал гээшэ гэжэ бүхы дэлхэй сэгнэдэг. Нэгэдэмэл нацанууд болбол германска милитаризм ба фашизмые газар дэлхэйн нюурһаа гансал аршан хаяха тэды бэшэ, мүн арадуудай хоорондохи эб найрамдалые эбдэжэ саашадаа хэзээшье шадахагүй болторнь Германиие татамаар тиимэ бодото гаранти байгуулха гэһэн эрид шанга зоригоо харуулаа. Энэ зорилгоор, эб найрамдал ба аюулгүй байдалые бариха бүгэдэниитын уласхоорондын эмхиие тогтоохо гэжэ шиидхэгдээ һэн. Энэ эмхиин дүрим мүнөө үедэ Сан-Францискодо болоожо байгаа Нэгэдэмэл нацануудай конференци дээрэ хэлсэгдэжэ байна.

Нэгэдэмэл нацануудай арадууд мүнөө дайнай нэгэ тон харюусалгатай үеыень дабажа байна. Тэмсэл хадаа эсэсэйнгээ үедэ орэо. Дайсанай зүрхэн худар һүүлшын сохилто хэхэ, дайниие илалтатайгаар дүүргэхэ ба бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи ба үни удаан сагай эб найрамдал тогтоохо—энэ хадаа Нэгэдэмэл нацануудай эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай зорилго болоно.

* * *

Улаан Армиин түүхэтэ илалтануудай үдэрнүүдтэ советскэ арад болбол «Хамаг юумэеэ фронтдо, хамаг юумэеэ дайсаниие эсэслэн илаха ябадалда зорюулая» гэһэн сталинска дайшалхы лозунг доро улам ехэ шэн зоригтойгоор ажаллана.

Манай ороной арадууд айхабтар ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа, советскэ гүрэнэй экономическа хүсые гитлеровскэ Германиин экономикодо орходоо булюу ехэ болгоо, тиигэжэ дайсаниие дараха сэрэгэй ба экономическа илалта хээ. Манай гүрэн хадаа дайнһаа улам ехэ хүсэ шадалтай болоожо гараханъ.

Советскэ экономикын шэнэ хүсэтэ дэбжэлтэ тухай манай ажаүйлэдбэриин ба хүдөө ажахын 1944 оной хүдэлмэриин дүнгүүд гэршэлэн харуулна. Манай сэрэгэй заводууд буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл ба зэр зэмсэгэй бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлжэ шанарыень һайжаруулба. Энээнэй ашаар Улаан Арми болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай түүхэдэ болон юрэ дайнуудай түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэй ябуулгануудые бэелүүлээ.

Манай орон хүндэ ажаүйлэдбэриин түрүү һалбаринуудта үйлэдбэриин ехэхэн илалтануудые түйлаа. 1944 ондо шулуу нүүрһэ малталга 1943 оной хитой сасуулбал 31 процент нэмээ, шэрэм шудхалга—31 процент, булад шудхалга—29 процент, прокат гаргалга—28 процент, электроэнерги гаргалта—21 процент ехэ болоо. 1945 оной эхин дээрэ зүүн зүгтэ 10 доменной печь, 43 мартеновска ба электрошудхалгын печь, 21 прокатна ба трубна стан, 12 коксово батарей баригдажа ашаглагдаһан байба.

Манай социалистическэ хүдөө ажал хүгжэлтэ дээрээ ябана. 1944 оной тарилгын талмай 1943 оной хитой сасуулбал 12 миллион гектар ехэ болоһон ба 1945 ондо 8.1 миллион гектар шэнэ нэмэлтэ абаха байна. Колхозуудай фермэнүүдээр эбэртэ бодо малай тоо толгой—9 процент, хони ямаанай—3 процент, гахайн—8 процент ехэ болоо. Колхозно таряашадай оролдолгын ашаар Улаан Арми эдеэ хоолой зүйлөөр дутанагүй.

«Манай колхозно таряашад Улаан Армидаа дайсаниие илаха амжалтануудтань эдихитэйгээр ба Эхэ оронойнгоо урдахи уялгын дүүрэн мэдэрэлтэйгээр туһална» (Сталин).

Советскэ арад Майн нэгые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаба. Манай завод болон фабриканууддай хүдэлмэришэд армидаа автомашина, танк, самолёдуудые түсэбһөө гадуур зуугаадаар үгэнэ. Колхозно таряашад 1945 оной хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдэй түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ халуунаар оролсобо. Үндэр ургасын болон малажалай хүгжэлтын түлөө хүдөө ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөн бүхы орон соо хүсэтэйгөөр дэлгэрээ. Хэдэ-хэдэн хизаар болон республиканууд эртын ороһото культурануудай тарилга дүүргэһэн байна.

Советскэ байгуулалта, социалистическэ системын ажахын булюу байһан ябадал ороной дайсанһаа сүлөөлэгдэһэн районуудые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ тодоор элирнэ. Немецкэ бузар булайнуудһаа сүлөөлэгдэһэн газарай советскэ хүнүүд бүхы арадтаяа хамта ажалай баатаршалгын үльгэр жэшээ харуулан, манай ороной сэрэгэй-экономическэ хүсые бүхэжүүлнэ. Советскэ державын агууехэ хүсэ шадал СССР-эй Верховно Соведэй XI сесси дээрэ баталагдаһан 1945 оной бюджет соо эли тодоор харуулагдаһан байна.

Советскэ арад Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро өөһэдынгөө сэрэгэй болон ажалай амжалтануудаар социалистическэ Эсэгэ ороноо агууехэ болгоһон ба героическа арадай алдар суу өөртөө абаха эрхэтэй болоо.

Хүсэн түгэс арми, тодо һонор сэрэгэй ажахы, хүсэтэй ба нэгэн һаналтай арадһаа гадна, тэрэшэлэн илалтын түлөө арми болон арадай хүсые түүхэтэ үнэн сэхээр шэглүүлхэ түрүү, прогрессивнэ идеологи хэрэгтэй гэжэ дайнай дуршэл харуулна. Фашизмда эсэргүү манай тэмсэлые зоригжуулһан сталинска идеологи советскэ арадые илалтада хүргөө. Ленинско-сталинска идеологи советскэ арадые дайшалхы болон шэнэнүүд амжалтануудта саашадаашье зоригжуулха байна.

Эсэгэ оронойнгоо түлөө ба сэрэгдай журөөдэгшэдтэ бултандань эсэргүү хүсэтэ гаранти байгуулхын тулада, оронойнгоо сэрэгэй-экономическа хүсые, манай гүрэнэй зэбсэгтэ хүсые улам бэхижүүлэн, бүхы хабаяа гаргажа хүдэлмэрилхыень советскэ бүхы арадһаа эригдэнэ.

Бидэнэр энэ жэлэй майн нэгые манай гүрэнэй эсэгэ, большевигүүдэй алдарта партиие байгуулагша—агууехэ Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 75 жэлэй гүйсэһэн үдэрнүүдтэ һайндэрлэжэ байнабди. Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан Арми болбол фашистска сэрэгүүдые хяа һамна сохижо дүүргүүтэй байна. Эдэ үдэрнүүд хадаа гансал советскэ арадай бэшэ, харин манай үеын бүхы түрүү хүнүүдэй баярта үдэрнүүд мүн.

Ленин ба Сталин болбол хүсөөрөө ба урдаа байһан юумые холо харадагаараа ондоо ямаршье партитай сасуулашагүй большевигүүдэй парти байгуулһан байна. Большевигүүдэй парти хэдэн жэлэй урда тээхиие шэнжэн хаража шадаха һонор ухаата сэсэн хүнүүдһээ байгуулагдаанхай.

Ленин ба Сталин советскэ бүхы арадай хани барисаан дээрэ үндэһэлэгдэһэн социалистическэ гүрэниие байгуулаа. Советскэ ороноо тудаһан дэлхэйн хоёрдохи дайн шэнги ехэ дабалтые ямаршье ондоо орон үзөөгүй байна.

Советскэ гүрэн энэниие хүндэтэйгөөр тэсэжэ гараа. Тиимэ болохолоороо советскэ гүрэн ямаршье ехэ шуурган һалхин, сахилгаата буудалай диилэшэгүй түүхэтэ бата бэхи һуури дээрэ байгуулагдаһан байна.

Советскэ арад дайсаниие эсэслэн илахынгаа урда тээхэнэ байна. Бидэнэрэй тэмсэжэ ба илажа байгаа туг дээрэ Ленин болон Сталинай нэрэнүүд зурагдаанхай.

Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэреэр—гитлеровскэ Германиие эсэслэн хяа бута сохихын түлөө, манай Эхэ оронэй сэрэгэй-экономическэ хүсые саашадань улам бэхижүүлхын түлөө урагшаа дабшая!

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

2-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал ***РОКОССОВСКИДО***

Фронтын штабай начальник

Генерал-полковник ***БОГОЛЮБОВТА***

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд мүнөөдэр, апрелиин 28-да, баруун ПОМЕРАНИДА немецүүдэй хамгаалгын газарай түшэг тулгууриин шухала пунктнүүд болохо ЭГГЕЗИН, ТОРГЕЛОВ, ПАЗЕВАЛЬК, ШТРАСБУРГ, ТЕМПЛИН гэдэг городуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

Нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-полковник БАТОВ, генерал-полковник ГРИШИН, генерал-лейтенант БОБКОВ, генерал-лейтенант КИНОСЯН, генерал-лейтенант БАРИНОВ, генерал-лейтенант ДЗЕНИТ, генерал-лейтенант ЧУВАКОВ, генерал-лейтенант АЛЕКСЕЕВ, генерал-лейтенант ЭРАСТОВ, генерал-лейтенант СМИРНОВ, генерал-лейтенант ТЕРЕНТЬЕВ, генерал-майор ГРЕБЕННИК, генерал-майор МАКАРОВ, генерал-майор ДЖАНДЖГАВА, генерал-майор БОРИСОВ, генерал-майор ТЕРЕМОВ, полковник АФАНАСЬЕВ, генерал-майор ГУСЕВ, полковник ОГИЕНКО, полковник ЕМЕЛЬЯНЕНКО, полковник ЧЕТВЕРТУХИН, полковник ШЕПЕЛЬ, полковник МЕЛЬДЕР гэгшэдэй сэрэгүүд; генерал-лейтенант ОСЛИКОВСКИЙ, генерал-майор БРИКЕЛЬ, генерал-майор КАЛЮЖНЫЙ гэгшэдэй морито сэрэгүүд; артиллериин генерал-лейтенант МИХЕЛЬСОН, артиллериин генерал-майор НЕФЕДОВ, полковник ТЮРИН, полковник АКИМУШКИН, полковник МИСЮР, подполковник КУЗЬМИН, подполковник МАЛИКИН, майор ЧЕРНЫШЕВ, полковник ОЛЕЙНИК, подполковник ТАНСКИЙ, подполковник ЖЕЛНОВАЧ, подполковник КУДЫМОВ, полковник САЛИТАН гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-майор НОВАК, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПАНОВ, полковник ЮДИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ШУЛЬГИН, подполковник ПЕТРОВ, полковник КОНОВАЛОВ, полковник ИГОНИН, подполковник СИВКОВ, полковник АНТОНОВ, подполковник СЛОБОДЯН, подполковник ШЕВЧЕНКО, подполковник ЛОЖКИН, полковник СОКОЛОВ, майор ГЕЛЮС гэгшэдэй танкистнууд; авиациин генерал-лейтенант БАЙДУКОВ, авиациин генерал-майор ГЕТЬМАН, полковник ВОЛКОВ, полковник ДОДОНОВ, полковник ПУШКАРЕВ, полковник ТЮРИН, майор ХАРЛАМОВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ШВЫДКОЙ, полковник ТРЕТЬЯКОВ, полковник ВИНЬКОВ, полковник ШИТИКОВ, полковник МИРОТВОРСКИЙ, майор ЛЕБЕДЕВ, майор ЕРМАКОВ гэгшэдэй сапёрнууд; полковник БОРИСОВ, хэлхээ-холбоонэй сэрэгүүдэй генерал-майор НОВАРЧУК гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ түйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада, ЭГГЕЗИН, ТОРГЕЛОВ, ПАЗЕВАЛЬК, ШТРАСБУРГ, ТЕМПЛИН гэдэг городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгарһан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 28-да, 21 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абаһан 2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ, Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй түлөө нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 28. № 350.

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

2-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал РОКОССОВСКИДО

Фронтын штабай начальник

Генерал-полковник БОГОЛЮБОВТА

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, мүнөөдэр, апрелиин 29-дэ, АНКЛАМ, ФРИДЛАНД, НОЙБРАНДЕНБУРГ, ЛИХЕН гэдэг городууд ба харгы замуудай шухала узелнуудые эзэлэн абаад, МЕКЛЕНБУРГ гэдэг провинциин газар дээрэ оробо.

Нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоhон байлдаануудта генерал-полковник ФЕДЮНИНСКИЙ, генерал-полковник БАТОВ, генерал-полковник ПОПОВ, генерал-полковник ГРИШИН, генерал-лейтенант КОКОРЕВ, генерал-лейтенант БОБКОВ, генерал-майор ТЕТЕШКИН, генерал-лейтенант КИНОСЯН, генерал-лейтенант ПОЛЕНОВ, генерал-майор ФЕТИСОВ, генерал-лейтенант ЧУВАКОВ, генерал-лейтенант ЭРАСТОВ, генерал-лейтенант АЛЕКСЕЕВ, генерал-лейтенант ДРАТВИН, генерал-лейтенант ЧАНЫШЕВ, генерал-лейтенант РЯБЫШЕВ, генерал-майор КОЛЧАНОВ, генерал-майор ЛЯЩЕНКО, генерал-майор БОРЩЕВ, генерал-майор БЕЛОСКУРСКИЙ, генерал-майор ГРЕБЕННИК, генерал-майор МАКАРОВ, генерал-майор ДЖАНДЖГАВА, генерал-майор СКОРОБОГАТКИН, генерал-майор БОРИСОВ, генерал-майор ТЕРЕМОВ, генерал-майор СОЛОВЬЕВ, генерал-майор КИРСАНОВ, генерал-майор ГУСЕВ, полковник ЧЕСНОКОВ, полковник ВАРОХИН, полковник АФАНАСЬЕВ, полковник БЕЛЯЕВ, полковник ТРУДОЛЮБОВ, полковник КАЛАДЗЕ, полковник КАРПЕЛЮК, полковник ЩЕПЕЛЬ, полковник ЕМЕЛЬЯНЕНКО, полковник МЕЛЬДЕР гэгшэдэй сэрэгүүд; генерал-лейтенант ОСЛИКОВСКИЙ, генерал-майор ЧЕПУРКИН, генерал-майор БРИКЕЛЬ, генерал-майор КАЛЮЖНЫЙ гэгшэдэй морито сэрэгүүд; артиллериин генерал-полковник СОКОЛЬСКИЙ, артиллериин генерал-майор КАЗАКОВ, артиллериин генерал-лейтенант МИХЕЛЬСОН, артиллериин генерал-лейтенант БЕСКИН, артиллериин генерал-майор КОРОЧКИН, полковник ТЮРИН, полковник АКИМУШКИН, полковник БОРМОТИН, полковник ЗАХАРОВ, полковник ОЛИФЕР, полковник ОСТАНЬКОВИЧ, полковник ВАСИЛЕНКО, полковник РЫБКИН гэгшэдэй артиллеристнууд; танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ЧЕРНЯВСКИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор НОВАК, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ПЕТРУШИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ШУЛЬГИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПАНФИЛОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ФИРСОВИЧ, полковник ДОРОПЕЙ, подполковник ПЕТРОВ, полковник КОНОВАЛОВ, полковник ИГОНИН, полковник ПАРАМОНОВ, полковник ЕГОРОВ, полковник УРВАНОВ, подполковник КУЦ, подполковник ДЬЯЧУК, полковник ЛОМАКО, полковник ГОРБЕНКО, полковник РАЗИН, полковник ЮРЕВИЧ, полковник ЮДИН гэгшэдэй танкистнууд; авиациин генерал-полковник ВЕРШИНИН, авиациин генерал-майор АЛЕКСЕЕВ, авиациин генерал-лейтенант ОСИПЕНКО, авиациин генерал-майор БОРИСЕНКО, авиациин генерал-майор ФЕДОРОВ, полковник ДОДОНОВ, полковник ВУСС, полковник ОСИПОВ, полковник СМОЛОВИК, полковник КАЛУГИН, полковник ГРИЩЕНКО, полковник ВИНОГРАДОВ, полковник ПУШКАРЕВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БЛАГОСЛАВОВ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ШВЫДКОЙ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ВИТВИНИН, полковник КУРОВ, полковник ТРЕТЬЯКОВ, полковник ШИТИКОВ, полковник МИРОТВОРСКИЙ, полковник ВИЗИРОВ, полковник КЛЕМЕНТЬЕВ, полковник ШТЕЙН гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхээ-холбоной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БОРЗОВ, хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор НОВАРЧУК, полковник БАХИЛИН, полковник БОРИСОВ, подполковник ПРОЦЕРОВ, подполковник ЛЕБЕДЕВ, полковник ХОМЯКОВ гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Йигэжэ туйлаhан илалтые тэмдэглэхын тулада, АНКЛАМ, ФРИДЛАНД, НОЙБРАНДЕНБУРГ, ЛИХЕН гэдэг городуудые эзэлэн абахын түлөө болоhон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараhан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 29-дэ, 22 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абаhан 2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнhөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо hайн дайшалхы ябуулгануудые хэhэнэй түлөө, нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абаhан байлдаануудта хабаадалсаhан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ дааhан байхын түлөө болоhон байлдаануудта ами бэеэ үгэhэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 29. № 351.

Советскэ Информбюроhоо

Апрелиин 29-эй оперативна мэдээнhээ

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, апрелиин 29-дэ, АНКЛАМ, ФРИДЛАНД, НОЙБРАНДЕНБУРГ, ЛИХЕН гэдэг городууд ба харгы замуудай шухала узелнуудые эзэлэн абаад, МЕКЛЕНБУРГ гэдэг провинциин газар дээрэ орожо, мүн тэрэшэлэн ЮКЕРМЮНДЕ, МЕНКЕБУДЕ, РОЗЕНХАГЕН, ДУХЕРОВ, ПУТЦАР, ШЕНБЕК, БЕЛЬДЕГК, КЕЛЬПИН, БУРГ-ШТАРГАРД, ГРАМЕЛОВ, ГАНДЕНИТЦ, ХАММЕЛЬШПРИНГ гэдэг томо hуурин газарнуудые эзэлэн абаба. Апрелиин 28-ай байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 2.000 шахуу немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абажа, 106 полевой ехэ буу буляан абаhан байна.

1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд БЕРЛИНДЭ үйлсын байлдаануудые хэхэ ябадалаа үргэлжэлүүлжэ, МОАБИТ гэдэг городской район ба Ангальтска вокзалые эзэлэн абаад, городой центральна хубида 177 квартал эзэлэбэ. БЕРЛИНhЭЭ хойгуур тус фронтын сэрэгүүд ИОХИМСТАЛЬ, ГРОСС-ДЕЛЛЬН, ГРОСС-ШЕНЕБЕК, КЛАНДОРФ, МАРИЕНВЕРДЕР, ВЕЗЕНДОРФ, ЛИБЕНТАЛЬ, ХАММЕР, ЛИБЕНВАЛЬДЕ гэдэг томо hуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба. Апрелиин 28-да БЕРЛИНДЭ болоhон байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 6.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, 83 самолёт, 150 полевой ехэ буу, 480 пулемёт, 2.500 автомашина, 139 паровоз, түмэрзамай 3.090 вагон, сэрэгэй зэеритэй 30 склад буляан абаhан байгаа.

1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд БЕРЛИНЭЙ баруун-урда хубида үйлсын байлдаануудые хэжэ, ВИЛЬМЕРСДОРФ гэдэг городской районой урда хубиие Берлинерштрассе хүртэр, окружной түмэрзам дээрэ ГОГЕНЦОЛЛЕРНДАММ, ХАЛЕНЗЕЕ гэдэг түмэрзамай станцинуудые эзэлбэ. Энэ оршондо апрелиин 28-ай байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 5.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаа.

БЕРЛИНhЭЭ зүүн-урдуур ВЕНДИШ-БУХГОЛЬЦ гэдэг hуурин газарай оршондо 1-дэхи БЕЛОРУССКА ба 1-дэхи УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүд хүреэлhэн немецкэ бүлэг сэрэгүүдые усадхаха ябадалаа дүүргэбэ. Энэ оршондо апрелиин 28-да ба 29-дэ болоhон байлдаануудта манай сэрэгүүд 40.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүдые плендэ абаа, эдэнүүдэй 34.000 гараниинь 1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд абаhан байна.

Чехословакиин газар дээрэ БРНО городhоо зүүгээр 2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, Б…ШИЦЕ, ОСВЬЕТЫМАНЫ, ВРЖЕСОВИЦЕ, НЕХВАЛИН, ЛОВЧИЦЕ, ЖДЯНИЦЕ, БУЧОВИЦЕ, ОРЛОВИЦЕ, МОРАВСКИ ПРУСЫ, ДРНОВИЦЕ гэдэг томо hуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ шухала хубилалтанууд болоогүй.

Апрелиин 28-да бүхы фронтнууд дээрэ 50 немецкэ танк болон самоходно ехэ буу гэмтээгдэhэн ба үгы хэгдэhэн байна. Агаарта болоhон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 17 самолёт унагаагдаба.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БМАССР-эй габьяата багшын нэрэзэргые Игумнова Наталья Ивановнада олгохо тухай

Нитэ-педагогическа ажал-ябуулгада ябаhаар 50 жэл гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан ба үхибүүдые амжалтатайгаар, шэн дуршэлгүйгөөр капитулировалхаар Германи… Бурят-Монголой АССР-эй габьяата багшын нэрэзэргые Торнин аймагай Хулдатска эхин hургуулиин багша нүхэр **Игумнова** Наталья Ивановнада олгохо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо **М. ЧУВЬЮРОВ.**
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ **В. МОНКЕТОВ.**
Улан-Удэ город, Соведүүдэй байшан. 1945 оной апрелиин 30.

ТАСС-эй мэдээсэл

Энэ оной апрелиин 28-да Рейтер агентство болбол Великобританиин Премьер-Министрэй канцеляриин тунхаглаhан мэдүүлгые дамжуулба. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэhэн байна гэбэл: Англи ба Америкын Холбоото Штадуудай урда үгэ дүүгүйгөөр капитулировалхаар Германи бэлэн байна тэhэн дуратхал Гиммлер хээ. Энэ мэдүүлгэ соо Советскэ Союзые оролсуулан бүхы союзнигуудай урда үгэ дүүгүй капитуляции хэхыетнай зүбшөөрхэбди гэжэ Англи ба Холбоото-Штадуудай правительствонууд харюу үгөө гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Энэ мэдүүлгын лабые харюусалгата советскэ хүнүүд батална гэжэ мэдүүлхые ТАСС этигэмжэлэгдэhэн байна.

Сэлэнгын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон **Цыремжит Гомбоева** нэгэ хониноо гараhан 4 хурьгадаа тэбэреэд байна.
О. ЗЕККИИН фото.

Эрхим хонишон Цыремжит

Хабарай манаар үняартаhан орьёл хүрса оройто хадануудай дээрэ hаяхан гараhан элшэтэ улаа наран толорно. Хаагууршье, эндэ ойрохон үглөөнэй дууша шубуудууд, бэе бэеэ хүлеэхэ шагнаха забдагүй дарья табилдана. Сэнхир үндэр огторгойдо наадан жиигэн ябаа эдэ шубуудууд хабарай хабатай дулаан үдэрые магтан дуулана хэбэртэй.

Наранай hарyyл хүрса толондо нюдэд hаргажа, агаарай сэлмэгтэ ниидэн жаргаhан шубууд нэгэшье харагданагүй. Сэлэнгын эрье дээрэ ургаhан батлаа үсхэн мүшэртэй үндэр бургааhадай дундаhаа, ямар нэгэ бишихан борохон шубуухай гэнтэ дээшээ дэгдэнэ. Тэрэ шубуухай хэрэгдэхэгүй утаhаар дээрэhээ үлгэгдэhэн алтан бүмбэгэнүүр шэнги жэнгинэн байтараа, харагдахагүй тэрэ утаhанайнгаа hэбшээ hалхинда таhаршаhан юм шэнги гэнтэ доошоо буушана.

Хабарай урин дулаахан үдэрнүүд ерэжэ тэрэ шубуун уургай байраяа заhахала, дуулан жаргахашье забдагүй байгаа юм ха.

Сэлэнгэ мүрэн эгээ эндэл Хелгогэлтой хамтаран нэгэдэжэ, хойшоо, холынгоо Байгал тээшэ урасадаг. Хабарай үедэ булингиртай хара уhатайшье hаа дүүрэн урасхалта Сэлэнгэ хэзээ хэзээнэйхиhээшье hайхан шэнги байдаг. Томонууд сайбар хүхэ мүльhэнүүд, хүн шубууд шэнги бэе бэеэ хүсэжэ ядан, уhанай аалихан урасхалта тэгшэ үргэн нюрган дээгүүр холые зорин тамарнад.

Хоёр талаараа халаануудтай Мангиртын үргэн нутаг үндэр модотой ойгуур юуншьеб үргэлжэ сайбайжа нэдэнхы харагдана. Хадын нэмэрилэ байhанаа хайлажа урьдөөгүй саhан гэжэ hанамаар. Үгы. Энэ Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой hүрэг олон хонид бэлшэжэ ойртобо гээшэ.

Сэлэнгын Зуево-Сутайн сомондо энэ колхоз байдаг юм. Энэ колхоз малажалаараа аймаг соогоо түрүү ябажа, партиин айкомэй болон аймсоведэй дамжуулгын улаан тугые хоёрдохи жэлээ алдаагүй, арюун шанга абажа ябана.

Хонидынь ойрохон ерэнэ. Эдэ хонидой эйро үндэр томо бэетэй, багжагар хүрин шарайтай 30 гарамгай наhанай хонишон эхэнэр ябана.

Энэ хадаа колхозой хониной гүүртые даагша Цыремжит Гомбоева гээшэ.

Гэнтэ шуран мориной шабжан түбэрөөн дуулдажа, гэдэргээ харахаланъ үнгэр тарган азаргатай, боро шинельтэй хүн ойрохон ерэжэ ябаба.

Энэ ерээшэ хүн хадаа колхозойнь ороонто түрүүлэгшэ БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Очиров Нима Бадмацыренович гээшэ.

—Зай, Цыремжит хээтэй, hайн гү?

—hайн, hайн, Зай, Нима Бадмацыренович, хайшаа харайлгаба гээшэбтэ? гэжэ Цыремжит Гомбоева асууна.

—Би энээгүүр ябаад бусахаб даа —гэжэ түрүүлэгшэнь дуулдаhаар, саашань залгуулан асууна.—зай Цыремжит хээтэй, мүнөөхи хурьгаднай алим бэ? Харахамнай гү?

Цыремжит Гомбоева түрүүлэгшээ дахуулжа, хабарай ногооной үнэр орожо байhан үсхэн шарга хагда хомхэйгоор эдижэ ябаhан хонид дундуур абаашана.

—Тэрүү тэрэ ябана гү? гэжэ түрүүлэгшэнь энеэбхилэн асууна.

—Бэшэ, бэшэ, тэрэтнай ондоо эхирлэhэн хониной хурьгад—гэнэ.

Гэнтэ, hаяхан гэдээд гүлгэлжэ байhан ехэ бургааhанай ойро дүрбэн сагаахануул хурьгад, дэбхэрэлдэн наадажа байба.

Апрель hарын 2-то, наhандаа шахуу хони малай ойро ябаhан, тоо томшогүй олон мал наhан соогоо түрүүлhэн Цыремжит Гомбоевагай ажабайдалда гайхалтай ехэхэн ушарал тохёолдобо.

Тэрэ үдэр, даажа байhан 500 хонид соонь нэгэ хонин 4 хурьгадые түрэжэрхиhэн байгаа. Хониной эхирэлдэг ба гурбые түрэдэг ушар энэ колхоздо гайхалгүй. Жэшээлхэдэ; үнгэрэгшэ жэлдэ Цыремжит Гомбоевагай даажа байhан хонидhоо 16 хонин эхирлэhэн юм. Теэд, нэгэ хониной 4 хурьгадые түрэhэн ушар ехэхэн hонирхолтой байба.

Нэгэ нэгээр үгжалжа ба ондоо hүтэй хонидто заядажа эдэ дүрбэн хурьгадые амиды бүрин хаража ехэнүүд болгоод мүнөө адуулалсажа ябана гээшэ.

—Хэсүү өөрэнүүд хурьгад, колхознай эхирлэдэг ёhоорхон үүлтэртэй бэлохонь—гэжэ Нима Бадмацыренович баяртай энеэбхилэн хэлэнэ.

Цыремжит Гомбоева хонидоо ухамай хёрхоор хаража байжа, ажалай энэ тэрэ юумэнүүдые түрүүлэгшэтээ хөөрэлдэнэ.

—Дабаажанhаамнай бэшэг ерэнэ гү? гэжэ асууна.

—Ерэнэ даа. Мүнөө hаяшаг бэшэг абаабди. Дайсанай газар дээрэ дайлалдажа ябанаб гэнэ даа. «Отвагын түлөө» гэhэн медаляар шагнагдааб гэжэ бэшэнэ. Бултандамнай фронтовой халуун баярые хүргэнэ.

—Бэшэ юу бэшэнэб даа.

—Бэшэшье юумэ үгы даа. Үхи хүбүүдээ hайнаар хараад, hайнаар хүмүүжүүлээд бусажа эшоторни байгыш даа гэжэл намдаа захина даа. Хони малайнгаа түлые хорол тогүйгөөр абажа hайнаар адуулжа хаража байха хэрэгтэй гэжэ захина.

—Зүб даа. Зай, ябаха болоо даа...

Түрүүлэгшэнь яаруугаар морёо шэрэбэн саашаа гүйлгэн забдатараа, зүг татан байлгана.

—Цыремжит хээтэй, Дабаажандаа 4 хурьгадайнгаа тухай бэшээгүй гүт?—гэнэ.

—Үгылби, hанаандамшье ороогүйл. Ерэхэдэнь хөөрэнэ бэзэб даа. Дайсанай дарагдажа даймнай дүүрэжэ тэртээ мандаа ерэхэшье, сагынь газаа оршонхой бэшэ гээшэ гү? гэжэ Цыремжит асууба.

—Ерэхэ сагынь ойротоо Үүри, бүтүүхэн лэ хүндэгэ духаряагаа хадагаланхай бэзэш даа?

—Хадагалангүй яахабиниб, гэртэhээ гараhаар хэды болоо гээшэб, үхи хүбүүдээшье hанашоо бэшэ гү? гэжэ Цыремжит Гомбоева дуугаран гээгдэнэ.

Колхозой эрхим hаалиша, правлениинтээ зүгhөө олонто удаа шагнал hайшаалда хүртэhэн Цыремжит Гомбоева, фронтовик нүхэр Дабаажан Гомбоевойгоо бусажа ерэхэдэ урданъ нюураа улайхагүй.

1944 ондо 650—700 ажалта үдэр оложо ба хэдэн хони шагнал абаhан ба 7 хонидые нэмэлтэ түлбэри болгон үмсэдөө абаhан байгаа.

Шэно нохойшье ябажа болохо гэжэ hанаад хонидойнгоо саагуур мухалайлан ябана. Түрүүшын ургынуудай үнэр абаhан, түрүүшын бүхэлын амта таниhан өөрэ эхэ хонидууд хада өөдэ тэгүүлэн гүйлдэнэд

Цыремжит Гомбоева холо ойгуур гүйлдэhэн хонидоо топтоожо ябахадаа, урдандаа, залуу басаган ябаха үедөө дууладаг дуунуудhаа нэгые аалихан эхилээд дуулана.

Урданайнь гунигтайшаг ута аялгата дуун гэнтэ, мүнөөнэй дуугаар, колхозой залуу басагадай дууладаг шэнэ дуугаар hэлтэгдэнэ.

Харингаа дайсадые даража архёод
Ханилсам колхоздоо ерэнэл аабза.
Халзан жороо бороороо,
Хадынгаа үндэртэл табинал аабза.

Тойроод хэншье үгы, Мангиртын үргэн нугын дундуур гүлгэлжэ байhан үндэр бургааhад Сэлэнгын эрид эрье дээгүүр hархайлдана.

Тугаар үглөөхэнүүр эб эмхигүй уридэлдэн байжа дууладаhан шубуудууд, өөhэдынгөө дуунай үдха аялга мүүтайе гэнтэ мэдэжэ наратa юртэмсын урда эшэшэhэн шэнги бултааран абяагүй болошонод.

Гансахан лэ Цыремжит Гомбоева өөрынгөө колхозой золтой баян байдалай тухай болон бусажа ерэхэнь ойротожо байгаа инаг нүхэрэйнгөө тухай иpагуу аалиханаар дуулан hууна...

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

Жамсаран БУДАЖАПОВ

Тракторискын үгэ

Хүдөө үргэн талын дундуур,
Хүхэ утаа hүбин ябааша
Хүсэ ехэтэ
Түмэр манай трактор.
Керосин, бензин, уhан хоолтой.
Хамаг бүхы ажалда хүндэтэй,
Хатуу булад
Сүүтэ манай трактор
* * *
Урда униhөө зэрлиг байгааша,
Уула хадын зузаан хэрмойе
Умара эсхэнэш,
Бушуу манай трактор.
Арбаад хүдэр булад анзаhалаа
Арлаа жүдхөөд тарилгаяа
эхилбэш.
Арадтаа магтаалта,
Галта морин трактор.
* * *
Хаанахи заводто хэн дархан,
Хатуу булад анзаhыш дабтааб.
Хани намдаа
Хэлыш, минии трактор.
Ямар нютагай хэн дархан
Яруу түргэн мөөрииш
хабсараад
Ябуулааб наашань,
Хэлыш, минии трактор.
* * *
Хани инагни, дайнай урда,
Хабар бүри намтаяа хамта,
Хахалдаг бэлэйш.
Хурьhэтэ хүдөө дайдаяа.
Наран шарайта долгёор
эбхэрhэн,
Надхама сасаг долгин
тарягаа,
Намартаа инагни,
Хададаг бэлэйш колхоздоо,
* * *
«Дайда газараа хахала»—гэжэ,
Дайнда мордоходоо трактораа
намдаа
Даалгажа үгөөд,
Ябаа бэлэйш, инагни.
Инагайгаа hуудаг hууринань
hуугаад,
Инагайгаа залаадаг руляе бариад,
Иналтата тарилгаяа,
Дүүргэхэб мүнөө болзоортоо.

ХИЛЫН СААНА

САН-ФРАНЦИСКОДАХИ НЭГЭДЭМЭЛ НАЦАНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИИН ДҮРБЭДЭХИ ЗАСЕДАНИ

САН-ФРАНЦИСКО, апрелиин 28. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Конференциин дүрбэдэхи пленарна заседаниин эхилхэhээ урда тээ зал соо конференци дээрэ нүхэр В. М. Молотовой түрүүлэгшээр hуухые хүлеэн ядаhан ябадалнууд гараа. Зал соо үглөөнэй заседаниин үедэ хиhөө орходоо ехэхэн тоогой хүнүүд хабаадалсаба. Нүхэр Молотовой трибун дээрэ гарахада нэрьемэ альга ташалгаар уптабал.

Нүхэр В. М. Молотов болбол заседаниие нээгээд, Сальвадорын делегацинуудай толгойлогшо Эктор Кастрото үгэ үгэбэ. Тиигээд үгэ хэлэгшэд гэбэл: греческэ делегациин толгойлогшо гадаада хэрэгүүдэй министр Софианопулос, филиппинскэ делегациин толгойлогшо Ромуло, уругвайска делегациин түрүүлэгшэ Серрато гэгшэд болоно.

17 час 55 минутада В. М. Молотов болбол конференциин хүдэлмэри забhарлаба, тиигээд табадахи пленарна заседани апрелиин 30-да 15 час 30 минутада болохо гэжэ мэдээсэбэ.

Нэгэдэмэл нацануудай конференциин пленарна заседани дээрэ түрүүшынхеэ түрүүлэгшын уялгые дүргэхэдэнь В. М. Молотовые конференциин делегадууд халуунаар амаршалба.

—о—

МУССОЛИНИ, ПАВОЛИНИ БА СКОРЦА Г…ШҮҮЛЫЕ СААЗАЛhАН ТУХАЙ МИЛАНДСКА РАДИОГОЙ МЭДЭЭСЭЛ

ЛОНДОН, апрелиин 29. (ТАСС). Рейтер агентствын Римhээ дамжуулхань хадаа, Римдэ миландска радиогой дамжуулhаниие барихада, Муссолини болон бусад фашистска лидернүүд итальянска патриодуудаар саазалагдаба гэжэ хэлэгдэнэ. Миландска радиогой мэдээсэл соо саазалагдагшадай тоондо фашистска партиин генеральна секретарь Александр Паволини, фашистска партиин секретарь байhан Карло Скорца ба Муссолиниин хани эхэнэр Клара Петачи гэгшэд бии.

МУССОЛИНИИН ҮХЭЭР МИЛАНДСКА ПЛОЩАДЬ ДЭЭРЭ ТАБИГДАА

ЛОНДОН, апрелиин 29. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа, Муссолини болон бусад саазалагдаhан фашистнуудай үхээрнүүд Миланда Пьяцца Лорето талмай дээрэ табигдаба гэжэ миландска радио мэдээсэбэ.

Гадаадын хронико

Хойто Италида германска фронтын ара талын бүхы районуудта итальянска патриодууд эдибхитэ операцинуудые хэжэ эхилбэ.

* * *

Английска авиаци болбол Каттегат хэолойдо байhан немецкэ худалдаа-наймаанай суднануудта дахин сохилто хэбэ. Хоёр томо суднанууд бомбодо дайрагдажа шатаба.

* * *

Майн нэгэнэй hайн үдэрые үнгэргэхын түлөө Польшын бүхы городууд болон тосхонуудта тусхай комитедүүд байгуулагдаба. Тэдэнэрэй составта бүхы политическэ партинуудай профессиональна союзуудай, таряашадай харилсан туhалалсаха союзуудай, мүн тэрэшэлэн нитын, культурна ба залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэнэр оробод.

* * *

Улаан Армиин 1944 оной героическа добтолгые харуулhан «Улаан Армиин хэhэн 10 сохилто» гэжэ темэтэй советскэ фотовыставкэ Тегеранда нээгдэбэ.

* * *

Римые эзэмдэлгын үедэ немецкэ СС-тэндэ алба хэжэ байhан фашистска агент Федерико Скарпато гэгшые саазалхаар Римдэхи верховно суд шиидхэбэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3.23; отделов: партийной жизни и промышленности—7.89, сельского хозяйства—6.03, писем и переводов—6.03 (2 зв); об'явлений—2-64 (2 зв).

Н—00311. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.